

Jan Eckerdal 2020

Diakonins spelplan – ett reflektionsverktyg

Biskop Johan bjöd in till teologiskt rådslag om trovärdig församlingsdiakoni som ett led i arbetet inom projekt Fokus diakoni. Bakgrunden var att en grupp församlingsoch kyrkoherdar lyfte fram behov av mer genomtänkt teologi för diakoni utövad av församling. Diakonins spelplan är ett verktyg för att ta ett steg vidare i reflektionen om teologisk grund för församlingsdiakoni

Emellanåt kan en församlings samtal om sitt diakonala arbete försvåras av att vi inte har en gemensam bild av vad vi menar med själva ordet diakoni. Att ett ord som har en så lång historia rymmer en mångfald av betydelser är inte särskilt förvånande. I olika tider har diakoni tagit sig olika uttryck. Denna mångfald av perspektiv kan vara en tillgång. För att kunna föra en kreativ dialog krävs dock att vi blir medvetna om vilka perspektiv som präglar oss. Om vi sinsemellan lägger olika betydelse och mening i ordet diakoni utan att vara medvetna om det är risken att vi talar förbi varandra. Den mångfald som skulle kunna vara en konstruktiv resurs blir då istället lätt en källa till frustration. Det kan försvåra kommunikationen mellan exempelvis församlingens ledning och de personer som har särskilda uppdrag i församlingens diakonala arbete. Det kan också göra att det blir svårare att utifrån uppfatta vad församlingens diakonala arbete är.

När biskop Johan i februari 2020 bjöd in till teologiskt rådslag om trovärdig församlingsdiakoni i vår tid, var en av målsättningarna att hitta vägar att förtydliga för varandra vad vi lägger i ordet diakoni. Som ett av dagens moment genomförde vi samtalsövningen ”Diakonins spelplan”.

Övningen utgick ifrån en spelplan där fem olika modeller eller logiker för det församlingsdiakonala uppdraget fanns representerade. Modellerna har alla historisk förankring i kyrkans tradition och har varit olika viktiga i olika epoker. Därmed finns de alla som motiv som vi kan relatera till när vi reflekterar över hur vi på ett trovärdigt sätt formar församlingsdiakoni i vår tid. Som sådant är inget motiv mer eller mindre teologiskt trovärdigt än något annat. Vilket som i en viss situation är att föredra måste istället avgöras av kontexten.

Övningen inleddes med en presentation av de fem motiven. De finns beskrivna här. Sedan följde en övning i tre steg, där man utifrån påståenden och frågor fick hjälp att förhålla sig själv och sin församling till dem.

Samtalsövningen ”Diakonins spelplan”

Här finns anvisningar så att du kan göra samtalsövningen ”Diakonins spelplan” i din församling:

Steg I. Läs presentationen av de fem motiven för församlingsdiakoni.

Steg II. Läs nedanstående punkter, en i taget, och placera utifrån dem en spelpjäs på ett av spelplanens motiv. Samtala några minuter med varandra om varför ni har placerat er där ni står. Lyssna på varandras motiveringar. Försök inte övertyga varandra. Läs sedan nästa punkt och gör på samma sätt. Det här motivet känner jag mig mest hemma i. Det här motivet har jag svårt för. Det här motivet beskriver bäst den församlingsdiakoni vi bedriver i vår församling. Det här motivet skulle vår församling behöva mer av/ Borde vår församling göra mer tydligt.

Steg III. Välj ut ett motiv som du skulle vilja stärka i er församling. Samtala med varandra utifrån följande frågor:

- Varför fastnade jag för detta motiv?
- Vad är styrkorna och svagheter i detta motiv?
- Hur kan vi stärka detta motiv i vår församling redan nu?
- Vad behöver vi ta reda på för att motivet ska stärkas i vår församlingsdiakoni?
- Vad skulle nästa steg i vår församling vara för att utveckla detta.

Fem modeller för församlingsdiakoni

Vid det teologiska rådslaget presenterades de fem historiska modellerna för församlingsdiakoni av diakonen Stig Linde.

Linde betonade att det rör sig om modeller, eller logiker, som emellanåt kan löpa parallellt, eller överlappa varandra. Ibland kan de dock också komma på kollisionkurs med varandra.

Communio: Kyrkan som en gemenskap, där man ömsesidigt är ansvarig för varandras kroppsliga och andliga hälsa. Ett förhållningssätt som växte fram i en tid då kyrkan var i minoritetssituation.

Caritas: En institutionell organisering av allmosegivande och distribution till nödställda. Barmhärtighetsgärningar blev en del av kyrkans samhällsuppdrag. Växte fram i en tid då kyrkan blivit en del av det sociala systemet med nära relation till den världsliga makten, från 300-talet och framåt. Modellen bygger på att det finns tydliga givare och mottagare.

Parochia: Den territoriella kyrkans uttryck för lokalt ansvar i ett samhälleligt omsorgsuppdrag. Baserad på socknen som grundläggande enhet för samhällsansvar, exempelvis vad gäller fattigvård och därmed social kontroll. Växte fram i ett samhälle där alla tillhörde kyrkan. Var stad tar hand om sina fattiga, menade Luther.

Societas: Diakoni bedriven som del av kyrkans mission och vilja att vinna enskilda för Kristus. Framvuxen inom diakoninstitutioner och sällskap för inre mission, exempelvis stadsmissionen. Här kan rymmas både kyrko- och samhällskritik.

Sacramentum mundi: Diakoni som barmhärtighetens tecken, som gör kyrkan till instrument för Guds nåd. Diakoni uppfattas som en av de saker som konstituerar kyrkan och också legitimerar kyrkan inför omvärlden. Lycka till i samtalet om er församlings teologiska

Alla sammanfattade erfarenheter från projektet Fokus diakoni i Strängnäs stift 2018-2020 hittar du på www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/fokusdiakoni

018
020
IN